Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

21 päivänä joulukuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sähköiset viestintäverkot ja -palvelut — Direktiivi 2002/22/EY — Yleispalvelu — 12 ja 13 artikla — Yleispalveluvelvollisuuksien kustannusten laskeminen — 32 artikla — Pakollisten lisäpalveluiden kustannusten korvaaminen — Välitön oikeusvaikutus — SEUT 107 artiklan 1 kohta ja SEUT 108 artiklan 3 kohta — Tanskassa ja Grönlannissa hoidetut meriturvallisuus- ja meripelastuspalvelut — Kansallinen säännöstö — Pakollisten lisäpalveluiden kustannusten korvaamista koskevan vaatimuksen esittäminen — Kolmen kuukauden määräaika — Vastaavuusperiaate ja tehokkuusperiaate

Asiassa C-327/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Østre Landsret (Itä-Tanskan ylioikeus, Tanska) on esittänyt 26.6.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.7.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

TDC A/S

vastaan

Teleklagenævnet ja

Erhvervs- og Vækstministeriet,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Prechal, A. Rosas, C. Toader ja E. Jarašiūnas (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 1.6.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— TDC A/S, edustajanaan O. Spiermann, advokat,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään C. Thorning, avustajanaan J. Pinborg, advokat,

— Euroopan komissio, asiamiehinään L. Nicolae, G. Conte ja M. Clausen,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/22/EY (yleispalveludirektiivi) (EYVL 2002, L 108, s. 51) 32 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat TDC A/S ja Teleklagenævnet (televiestintäalan muutoksenhakulautakunta, Tanska) ja Erhvervs- og Vækstministeriet (elinkeino- ja kasvuministeriö, Tanska) ja jossa on kyse useiden pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisesta TDC:lle aiheutuneiden kustannusten korvaamista koskevien vaatimusten sekä mainittujen korvausvaatimusten esittämistä koskevasta määräajasta poikkeamista koskevan hakemuksen hylkäämisestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Yleispalveludirektiivi

3 Yleispalveludirektiivin johdanto-osan 4, 18, 19, 21, 23, 25 ja 26 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Yleispalvelun takaaminen – – voi edellyttää, että joitakin palveluja tarjotaan joillekin loppukäyttäjille hintaan, joka eroaa normaaleista markkinaehtoisista hinnoista. Korvausten maksaminen yrityksille, jotka on nimetty tarjoamaan kyseisiä palveluja tällaisissa olosuhteissa, ei välttämättä johda kilpailun vääristymiseen, edellyttäen että nimetyille yrityksille korvataan erityisesti tämän palvelun antamiseen liittyvät nettokustannukset ja että nämä kustannukset katetaan kilpailun kannalta puolueettomalla tavalla.

– –

(18) Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa luotava järjestelmiä yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten rahoittamiseksi, jos voidaan osoittaa, että kyseisiä palveluja voidaan tarjota ainoastaan tappiolla tai sellaisin nettokustannuksin, jotka poikkeavat tavanomaisista kaupallisista vaatimuksista. On tärkeää varmistaa, että yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset lasketaan asianmukaisesti, että niiden rahoitus toteutetaan markkinoita ja yritysten toimintaa mahdollisimman vähän vääristävällä tavalla ja että rahoitus on [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan mukaista.

(19) Yleispalvelun nettokustannusten laskennassa olisi otettava asianmukaisesti huomioon kustannukset ja tulot sekä yleispalvelun tarjoamisesta syntyvät aineettomat hyödyt, mutta laskentamenetelmä ei saisi estää toteuttamasta yleistä päämäärää, jonka mukaan hintarakenteiden on vastattava kustannuksia. Kaikki yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset olisi laskettava selkeitä menettelyjä noudattaen.

– –

(21) – – Kaikissa rahoitusjärjestelmissä olisi varmistettava, että yritykset osallistuvat ainoastaan yleispalveluvelvollisuuksien rahoittamiseen eivätkä muihin toimiin, jotka eivät suoraan liity yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen tarjontaan. – –

– –

(23) Yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset voidaan jakaa kaikkien yritysten tai tiettyjen määriteltyjen yritysryhmien kesken. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kustannusten jakoa koskevassa jakojärjestelmässä noudatetaan avoimuuden, markkinoiden mahdollisimman vähäisen vääristymisen, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita. Markkinoiden mahdollisimman vähäisellä vääristymisellä tarkoitetaan sitä, että maksut olisi kerättävä niin, että loppukäyttäjille aiheutuu mahdollisimman vähän rasitetta, esimerkiksi hajottamalla maksut mahdollisimman laajalle.

– –

(25) – – Jäsenvaltiot eivät saa määrätä yrityksille maksusuorituksia sellaisista toimenpiteistä, jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin. Yksittäiset jäsenvaltiot voivat yhä vapaasti määrätä erityisistä toimenpiteistä (jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin) ja rahoittaa ne [unionin] lainsäädännön mukaisesti, mutta ne eivät saa periä tätä varten maksuja yrityksiltä.

(26) Tehokkaampi kilpailu kaikilla liittymä- ja palvelumarkkinoilla antaa kuluttajille enemmän valinnanvaraa. Todellisen kilpailun ja valinnanvaran määrä vaihtelee [unionissa], sen jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioiden maantieteellisillä alueilla sekä liittymä- ja palvelumarkkinoilla. – – Loppukäyttäjiltä veloitettavien hintojen on tehokkuuden ja sosiaalisten syiden vuoksi vastattava kysyntää ja kustannuksia, edellyttäen että tämä ei vääristä kilpailua. – – Hintakattoja, maantieteellisin perustein laskettuja keskiarvoja tai muita vastaavia keinoja sekä muita kuin lainsäädäntöön perustuvia toimenpiteitä kuten julkistettavia vähittäishintavertailuja voidaan käyttää niiden kahden tavoitteen saavuttamiseksi, jotka ovat todellisen kilpailun edistäminen ja pyrkimys ottaa huomioon yleisen edun mukaiset tarpeet – –. Kansallisten sääntelyviranomaisten ulottuvilla on oltava asianmukaiset kustannuslaskentatiedot, jotta ne voivat suorittaa sääntelytehtävänsä tällä alalla, mahdollinen hintavalvonta mukaan luettuna. – –”

4 Yleispalveludirektiivin 1 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala ja tavoitteet”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä vahvistetaan loppukäyttäjien oikeudet sekä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoavien yritysten vastaavat velvollisuudet. Jotta yleispalvelujen tarjoaminen avoimilla ja kilpailuun perustuvilla markkinoilla voidaan taata, direktiivissä määritellään tiettyä laatutasoa edustavat vähimmäispalvelut, jotka ovat kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintaan kaikkien loppukäyttäjien saatavilla siten, että kilpailu ei vääristy. – –”

5 Mainitun direktiivin 3 artiklan, jonka otsikko on ”Yleispalvelun saatavuus”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on määritettävä tehokkain ja asianmukaisin tapa varmistaa yleispalvelun toteuttaminen puolueettomuuden, avoimuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita noudattaen. Niiden on pyrittävä pitämään markkinoiden vääristyminen ja erityisesti palvelujen tarjonta sellaiseen hintaan tai sellaisin ehdoin, jotka poikkeavat tavanomaisista kaupallisista ehdoista, niin vähäisenä kuin mahdollista, ja samalla niiden on turvattava yleinen etu.”

6 Yleispalveludirektiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Yritysten nimeäminen”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun jäsenvaltio nimeää yrityksiä yleispalveluvelvollisuuksien alaisiksi yrityksiksi koko alueellaan tai jossakin osassa sitä, sen on käytettävä tehokkaita, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä nimeämismekanismeja siten, ettei minkään yrityksen mahdollisuutta tulla nimetyksi ole lähtökohtaisesti suljettu pois. Tällaisilla nimeämismenetelmillä on varmistettava yleispalvelun kustannustehokas tarjonta, ja niiden avulla voidaan määrittää yleispalveluvelvollisuuden nettokustannukset 12 artiklan mukaisesti.”

7 Saman direktiivin 12 artiklan, jonka otsikko on ”Yleispalveluvelvollisuuksista aiheutuvat kustannukset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos kansalliset sääntelyviranomaiset katsovat, että 3–10 artiklan mukainen yleispalvelun tarjoaminen voi muodostaa kohtuuttoman rasitteen yleispalvelun tarjoajiksi nimetyille yrityksille, niiden on laskettava sen tarjoamisen nettokustannukset.

Tätä tarkoitusta varten kansallisten sääntelyviranomaisten on:

a) laskettava yleispalveluvelvollisuudesta aiheutuvat nettokustannukset ottamalla huomioon yleispalvelun tarjoajaksi nimetyn yrityksen mahdollisesti saamat markkinaedut liitteessä IV olevan A osan mukaisesti; tai

b) käytettävä nimeämismenettelyn avulla 8 artiklan [2] kohdan mukaisesti määritettyjä yleispalvelun tarjoamisen nettokustannuksia.”

8 Yleispalveludirektiivin 13 artiklan, jonka otsikko on ”Yleispalveluvelvollisuuksien rahoittaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos kansalliset sääntelyviranomaiset toteavat 12 artiklassa tarkoitetun nettokustannusten laskennan perusteella, että yritykselle aiheutuu kohtuuton rasite, jäsenvaltion on nimetyn yrityksen pyynnöstä päätettävä:

a) ottaa käyttöön järjestelmä, joka korvaa määritetyt nettokustannukset kyseiselle yritykselle julkisista varoista siten, että korvauksen saamisen edellytykset ovat julkisia; ja/tai

b) jakaa yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoajien kesken.”

9 Yleispalveludirektiivin 32 artiklassa, jonka otsikko on ”Pakolliset lisäpalvelut”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat päättää, onko II luvussa määriteltyihin yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen lisäksi joitakin lisäpalveluja saatettava niiden omalla alueella yleisesti saataville, mutta ne eivät saa tällaisessa tapauksessa säätää tiettyjä yrityksiä koskevasta korvausjärjestelmästä.”

10 Yleispalveludirektiivin liitteessä IV olevassa A osassa säädetään seuraavaa:

”– –

– – Yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannuksia laskettaessa nämä kustannukset muodostuvat erotuksesta, joka syntyy, kun lasketaan nimetyn yrityksen toiminnan nettokustannukset yleispalveluvelvollisuuksien alaisena ja ilman yleispalveluvelvollisuuksia. – – On kiinnitettävä asianmukaista huomiota niiden kustannusten todenmukaiseen arviointiin, jotka nimetty yritys olisi päättänyt välttää, jos sillä ei olisi yleispalveluvelvollisuuksia. – –

_ _”

11 Yleispalveludirektiivin liitteessä IV olevassa B osassa säädetään yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten kattamisjärjestelmästä.

Direktiivi 2002/21/EY

12 Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL 2002, L 108, s. 33) 2 artiklan j alakohdan mukaan

”’yleispalvelulla’ [tarkoitetaan yleispalveludirektiivissä] määriteltyä tietyn laatuisten palvelujen vähimmäiskokonaisuutta, joka on kaikkien käyttäjien saatavilla näiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kansalliset erityisolot huomioiden kohtuulliseen hintaan”.

Päätös merentakaisten alueiden assosiaatiosta

13 Grönlanti kuului merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan yhteisöön 27.11.2001 tehdyn neuvoston päätöksen 2001/822/EY (päätös merentakaisten alueiden assosiaatiosta) (EYVL 2001, L 314, s. 1) liitteessä I A olevaan luetteloon merentakaisista maista ja alueista.

Päätös 2012/21/EU

14 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen 20.12.2011 annetun komission päätöksen 2012/21/EU (EUVL 2012, L 7, s. 3) 12 artiklan mukaan mainittu päätös on tullut voimaan 31.1.2012. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, kun tosiseikkojen tapahtumisajankohta otetaan huomioon, voidaan katsoa, ettei mainittua päätöstä sovelleta pääasiaan.

Tanskan oikeus

15 Kilpailusta ja kulutuksesta televiestintämarkkinoilla 31.5.2000 annettu laki nro 418 (lov nr. 418 om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet), sellaisena kuin se on julkaistuna 28.6.2007 annetulla konsolidointiasetuksella nro 780 (lovbekendtgørelse nr. 780) (jäljempänä televiestintälaki), joka oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, sisälsi säännökset, joilla yleispalveludirektiivi pantiin täytäntöön Tanskan oikeudessa.

16 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että televiestintälain 20 §:n mukaan kyseisen lain mukaan nimetyille yleispalvelun tarjoajille voidaan korvata kyseisen lain 16 §:ssä mainittujen palvelujen, jotka kuuluvat niille asetetun yleispalveluvelvollisuuden alaan, tarjoamiseen liittyvät asianmukaisesti perustellut alijäämät kokonaisuudessaan.

17 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, televiestintälaissa ei täsmennetty, mitä ”asianmukaisesti perustelluilla alijäämillä kokonaisuudessaan” oli ymmärrettävä, mutta kyseisen lain esitöistä ilmenee, että radiotaajuuksiin perustuviin meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluihin (jäljempänä meriturvallisuus- ja meripelastuspalvelut) liittyvä alijäämä ”oli katettava yrityksen yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien muiden palvelujen tarjoamisesta syntyvällä mahdollisella ylijäämällä”. Mahdollinen ylijäämien vähentämisen jälkeen jäljelle jäävä alijäämä oli televiestintälain mukaan markkinatoimijoiden katettava, jos se liittyi yleispalveludirektiivin II lukuun kuuluvien palvelujen tarjoamiseen, ja valtion, jos se kyseisen lain 20 §:n mukaan liittyi pakollisten lisäpalvelujen tarjoamiseen.

18 Kyseiset säännöt on toistettu olennaisilta osin samoin sanamuodoin sähköisistä viestintäverkoista ja palveluista 3.3.2011 annetussa laissa nro 169 (lov nr. 169 om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester). Euroopan komission virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon jälkeen mainittua lakia kuitenkin muutettiin 31.3.2012 annetulla lailla nro 250 (lov nr. 250), ja sittemmin siinä on säädetty mahdollisuudesta saada 1.4.2012 jälkeen meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluista aiheutuneet alijäämät katetuiksi ilman, että ne vähennetään yrityksen yleispalveluvelvollisuuksien alaan kuuluvien muiden palvelujen tuottamasta ylijäämästä.

19 Elinkeino- ja kasvuministeriö antoi 26.6.2008 yleispalveluvelvollisuuksista määräyksen nro 701 (bekendtgørelse nr. 701 om forsyningspligtydelser), jonka 30 §:n sanamuoto on seuraava:

”Vaatiessaan kilpailusta ja kulutuksesta televiestintämarkkinoilla annetun lain 20 §:n (ks. laki nro 780, 28.6.2007) mukaisesti alijäämän kattamista yleispalvelun tarjoajan on toimitettava IT- og Telestyrelsenille [(kansallinen tieto- ja viestintäteknologiaviranomainen, josta on tullut Erhvervsstyrelsen, eli Tanskan elinkeinoviranomainen)] tiedot päättyneen tilikauden alijäämästään. – –

2 momentti Yleispalvelun tarjoajan on esitettävä edellisen tilikauden alijäämän kattamista koskeva vaatimuksensa viimeistään kolmen kuukauden kuluessa sen määräajan jälkeen, joka on asetettu vuosikertomuksen esittämiselle Erhvervs- og Selskabsstyrelsenille [(kauppa- ja teollisuusvirasto)]. – –

3 momentti IT- og Telestyrelsen antaa tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa yleispalvelun tarjoajan toimittamien tietojen, jotka on mainittu 1 momentissa, vastaanottamisesta laskelman, jossa vahvistetaan se, onko yleispalvelun tarjoajalla oikeus alijäämän korvaamiseen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 TDC, aiemmalta nimeltään Tele Danmark A/S, oli vuonna 1997 tapahtuneeseen yksityistämiseensä saakka yritys, jonka ainoa osakkeenomistaja oli Tanskan valtio. Se on Tanskassa merkittävin toimija sähköisten viestintäpalvelujen alalla.

21 Tanskan valtio on antanut mainitun yrityksen tehtäväksi ennen sen yksityistämistä huolehtia maksutta Tanskassa ja Grönlannissa meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluista, jotka mahdollistavat sen, että alukset voivat pyytää apua silloin, kun ne ovat vaikeuksissa. Mainittu tehtävä on pysytetty kyseisen yrityksen yksityistämisen jälkeen. TDC on edelleen Tanskan suurin televiestintäoperaattori ja tarjoaa vapaaehtoisesti yleispalveludirektiivin II luvun alaan kuuluvia palveluja, muun muassa peruspuhelinpalveluja. Se on velvoitettu yleispalveluvelvollisuuksien hoitamisesta vastaavaksi yhtiöksi nimettynä yhtiönä tarjoamaan meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluja Grönlannissa eikä se harjoita siellä mitään muuta toimintaa kuin yleispalveluvelvollisuuksista johtuvaa toimintaa. Käytännössä meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluista vastaa Tele Greenland A/S, joka kuuluu Grönlannin itsehallintoviranomaisille, ja TDC vain kattaa kyseisistä palveluista aiheutuvat kustannukset.

22 Tanskan säännöstön mukaan TDC ei voinut periä valtiolta korvausta meriturvallisuus- ja meripelastuspalvelujen tarjoamisesta Tanskassa ja Grönlannissa aiheutuneista kustannuksista, koska sille syntyi kokonaisuudessaan ylijäämää yleispalveluvelvollisuuksien ja pakollisten lisäpalvelujen alaan kuuluvien palvelujen tarjoamisesta.

23 TDC on tukeutumalla yleispalveludirektiiviin riitauttanut useissa yhteyksissä sen Tanskan säännöstön, sellaisena kuin Tanskan viranomaiset ovat sitä tulkinneet, jonka mukaan sen ei ole mahdollista saada korvausta mainituista kustannuksista. Vuoden 2008 kuluessa TDC on kääntynyt komission puoleen ja pyytänyt komissiota ottamaan kantaa siihen, onko Tanskan säännöstö yleispalveludirektiivin kanssa sopusoinnussa. Vaihdettuaan useita kertoja näkemyksiä Tanskan viranomaisten ja TDC:n kanssa komissio lähetti Tanskan kuningaskunnalle 27.1.2011 virallisen huomautuksen ja 29.9.2011 perustellun lausunnon.

24 Tanskan kuningaskunta päätti tällöin muuttaa kyseessä olevaa Tanskan säännöstöä, jossa säädettiin tästä eteenpäin siitä, että valtio korvaa 1.4.2012 jälkeen meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluista aiheutuneet alijäämät ilman, että yleispalveluvelvollisuuksien alaan kuuluvista muista palveluista saadut ylijäämät vähennetään. Mainitulla säännöstöllä ei kuitenkaan ole vaikutusta 1.4.2012 edeltävään ajanjaksoon.

25 TDC vaati 29.7.2011 unionin oikeuden perusteella korvausta meriturvallisuus- ja meripelastuspalvelujen tarjoamiseen liittyvistä kustannuksista, jotka olivat aiheutuneet vuonna 2010. Kyseinen yritys esitti 26.9.2011 samanlaiset vaatimukset vuosien 2007–2009 osalta.

26 Samaan aikaan Tanskan viranomaisissa aloitettujen mainittua korvausta koskevien menettelyjen kanssa TDC vaati elinkeino- ja kasvuministeriöltä, että siihen sovellettaisiin poikkeusta yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701 30 §:n 2 momentissa säädetystä määräajasta, jonka mukaan kaikki korvausvaatimukset oli esitettävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa sen määräajan päättymisestä, jossa vuosikertomus oli toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Mainittu yritys toi esiin, ettei se ollut hakenut mainittua korvausta määräajassa, koska sillä ei tuolloin kyseessä olevan Tanskan säännöstön mukaan ollut oikeutta vaatia sitä.

27 Elinkeino- ja kasvuministeriö ilmoitti TDC:lle 2.11.2011, että se hylkäsi mainitun poikkeushakemuksen.

28 Tanskan elinkeinoviranomainen hylkäsi 24.11.2011 TDC:n vaatimukset, jotka koskivat kustannusten korvaamista sillä perusteella, että yhtäältä vuotta 2007 koskeva saatava oli vanhentunut ja määräaika, jossa mainitunlainen vaatimus voitiin esittää vuosien 2008 ja 2009 osalta, oli päättynyt ja että toisaalta tuolloin voimassa olleen Tanskan säännöstön mukaan vuotta 2010 koskevaa korvausvaatimusta ei voitu hyväksyä ilman, että yleispalveludirektiivin II luvussa tarkoitetuista yleispalveluvelvollisuuden alaan kuuluvista palveluista saadut ylijäämät vähennettiin.

29 TDC valitti kyseisistä hylkäyspäätöksistä televiestintäalan muutoksenhakulautakuntaan, joka 17.9.2012 tekemällään päätöksellä pysytti kyseiset päätökset, jotka koskivat vuosia 2007–2009 koskevia korvausvaatimuksia. Vuotta 2007 koskevasta korvausvaatimuksesta kyseinen lautakunta totesi, että ”vaatimus oli vanhentunut, koska mahdollisten TDC:n oikeuksien saada korvausta kolmen vuoden vanhentumisaika alkoi kulua siitä päivästä lukien, jolloin TDC saattoi vahvistaa oikeuksiensa lopullisen määrän ja esittää vaatimuksen”. Vuosia 2008 ja 2009 koskevien korvausvaatimusten osalta mainittu lautakunta pysytti myös Tanskan viranomaisen tekemän hylkäyspäätöksen sillä perusteella, että mainitut vaatimukset oli esitetty yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701 30 §:n 2 momentissa säädetyn kolmen kuukauden määräajan päättymisen jälkeen.

30 Vuotta 2010 koskevan korvausvaatimuksen osalta televiestintäalan muutoksenhakulautakunta päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yleispalveludirektiivin tulkintaa koskevia kysymyksiä unionin tuomioistuimelle. Unionin tuomioistuin kuitenkin totesi 9.10.2014 antamassaan tuomiossa TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265), ettei se ollut toimivaltainen vastaamaan mainittuihin kysymyksiin, koska kyseisellä viranomaisella ei ollut SEUT 267 artiklan mukaan toimivaltaa saattaa asiaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

31 Samanaikaisesti televiestintäalan muutoksenhakulautakunnan menettelyn kanssa TDC nosti 13.11.2012 Københavns byretissä (Kööpenhaminan alioikeus, Tanska) vahingonkorvauskanteen vahingosta, joka sille oli aiheutunut vuosina 2008 ja 2009 yleispalveludirektiivin virheellisestä täytäntöönpanosta Tanskan oikeudessa. Kyseinen asia osoitettiin sen jälkeen Østre Landsretille (Itä-Tanskan ylioikeus, Tanska).

32 TDC nosti lisäksi Københavns byretissä kanteen, jossa se vaati elinkeino- ja kasvuministeriön 2.11.2011 tekemän päätöksen, jolla sen kyseisestä määräajasta poikkeamista koskeva hakemus hylättiin, sekä televiestintäalan muutoksenhakulautakunnan vuosia 2007–2009 koskevan päätöksen kumoamista. Myös mainittu asia osoitettiin Østre Landsretille, joka esitti epäilyjä unionin oikeuden tulkinnasta.

33 Tässä tilanteessa Østre Landsret päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Estääkö [yleispalveludirektiivi] tai erityisesti sen 32 artikla jäsenvaltiota säätämästä, ettei yrityksellä ole oikeutta vaatia jäsenvaltiolta erillistä korvausta direktiivin II lukuun kuulumattomien pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisen aiheuttamista nettokustannuksista, jos direktiivin II lukuun kuuluvista muista yleispalveluista yritykselle kertyvä ylijäämä on suurempi kuin pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisesta sille aiheutunut alijäämä?

2) Estääkö yleispalveludirektiivi jäsenvaltiota säätämästä, että yrityksillä on oikeus vaatia jäsenvaltiolta korvausta kyseisen direktiivin II lukuun kuulumattomien pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisen aiheuttamista nettokustannuksista ainoastaan, jos niistä aiheutuu yrityksille kohtuuton rasite?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, voiko jäsenvaltio todeta, ettei [yleispalveludirektiivin] II lukuun kuulumattomien pakollisten lisäpalvelujen tarjoaminen aiheuta kohtuutonta rasitetta, jos yritykselle kokonaisuutena arvioiden on syntynyt ylijäämää kaikkien niiden palvelujen tarjoamisesta, joiden osalta sille on asetettu yleispalveluvelvollisuus, mukaan lukien palvelut, joita yritys olisi tarjonnut myös ilman yleispalveluvelvollisuutta?

4) Estääkö yleispalveludirektiivi jäsenvaltiota säätämästä, että direktiivin II lukuun kuuluvien yleispalvelujen tarjoamisesta nimetylle yritykselle aiheutuvat nettokustannukset on laskettava kyseisen palvelun tarjoamiseen liittyvien kokonaistulojen ja -kustannusten välisen eron perusteella, mukaan lukien tulot ja kustannukset, jotka yritykselle olisivat aiheutuneet myös ilman yleispalveluvelvollisuutta?

5) Jos kyseessä olevia kansallisia sääntöjä – ks. kysymykset 1–4 – sovelletaan sellaiseen pakolliseen lisäpalveluun, jota ei ole määrä tarjota ainoastaan Tanskassa vaan sekä Tanskassa että Grönlannissa, joka määritellään SEU:n liitteessä II merentakaiseksi maaksi tai alueeksi, sovelletaanko kysymyksiin 1–4 annettuja vastauksia tällöin myös Grönlantia koskevaan velvollisuuden osaan, mikäli Tanskan viranomaiset ovat asettaneet tämän velvollisuuden Tanskaan sijoittautuneelle yritykselle ja tällä yrityksellä ei ole muuten toimintaa Grönlannissa?

6) Mikä merkitys kysymyksiin 1–5 vastaamisen kannalta on SEUT 107 artiklan 1 kohdalla ja SEUT 108 artiklan 3 kohdalla sekä päätöksellä [2012/21]?

7) Mikä merkitys kysymyksiin 1–5 vastaamisen kannalta on muun muassa yleispalveludirektiivin 1 artiklan 2 kohdassa, 3 artiklan 2 kohdassa, johdanto-osan 4, 18, 23 ja 26 perustelukappaleessa sekä liitteessä IV olevassa B osassa tarkoitetulla kilpailun mahdollisimman vähäisen vääristymisen periaatteella?

8) Jos yleispalveludirektiivin säännökset ovat esteenä kysymyksissä 1, 2 ja 4 kuvatun kaltaisille kansallisille järjestelyille, onko direktiivin säännöksillä tai rajoituksilla välitön oikeusvaikutus?

9) Mitä yksityiskohtaisempia seikkoja on otettava huomioon arvioitaessa, onko [ennakkoratkaisupyynnössä] kuvattu hakemusten jättämisen kansallinen määräaika ja sen soveltaminen unionin oikeudessa säädettyjen vilpittömän yhteistyön periaatteen sekä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteiden mukainen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen, kuudes ja seitsemäs kysymys

34 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko yleispalveludirektiivin säännöksiä ja etenkin sen 32 artiklaa tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan yrityksellä ei ole oikeutta saada jäsenvaltiolta korvausta pakollisen lisäpalvelun tarjoamisen nettokustannuksista silloin, kun muista palveluista, jotka kuuluvat yrityksen yleispalveluvelvollisuuksiin, kyseiselle yritykselle kertyvä ylijäämä on suurempi kuin pakollisen lisäpalvelun tarjoamisesta sille aiheutunut alijäämä?

35 Tässä yhteydessä kuudennella ja seitsemännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii lähinnä SEUT 107 artiklan 1 kohdasta ja SEUT 108 artiklan 3 kohdasta ilmenevien valtiontukia koskevien unionin sääntöjen vaikutusta kyseisen säännöksen tulkintaan.

36 Siltä osin kuin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuudennessa ja seitsemännessä kysymyksessä tarkoittamia valtiontukia koskevia unionin sääntöjä sovelletaan yleispalveludirektiivistä johtuvien velvollisuuksien täytäntöönpanoon ja muun muassa yleispalvelun ja pakollisten lisäpalvelujen korvausjärjestelmiin, mainittuja kysymyksiä on käsiteltävä yhdessä ensimmäisen kysymyksen kanssa.

37 Aivan aluksi on todettava, että yleispalveludirektiivissä määritellään kaksi palvelukokonaisuutta, joiden hoitamisen jäsenvaltiot voivat antaa nimetyille yrityksille, eli yhtäältä kyseisen direktiivin II luvussa tarkoitetut yleispalveluvelvollisuuksien alaan kuuluvat palvelut ja toisaalta mainitun direktiivin 32 artiklassa tarkoitetut erityiset palvelut.

38 Yleispalveluvelvollisuuksien alaan kuuluvista palveluista on todettava, että yleispalveludirektiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan tämän direktiivin tarkoituksena on määritellä direktiivin 2002/21 2 artiklan j alakohdassa tarkoitetulla tavalla tiettyä laatutasoa edustavat vähimmäispalvelut, jotka ovat kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintaan kaikkien loppukäyttäjien saatavilla siten, että kilpailu ei vääristy. Nämä vähimmäispalvelut määritellään yleispalveludirektiivin II luvussa.

39 Kyseisen direktiivin 12 ja 13 artiklaan ja sen liitteessä IV olevaan A osaan sisältyvät säännöt, jotka ohjaavat mainitun direktiivin II luvussa tarkoitettujen yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten laskentatapaa sekä kyseisten velvollisuuksien rahoitusta.

40 Erityisistä palveluista, jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin, yleispalveludirektiivin 32 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat päättää, onko lisäksi joitakin lisäpalveluja saatettava niiden omalla alueella yleisesti saataville, mutta ne eivät saa tällaisessa tapauksessa säätää tiettyjä yrityksiä koskevasta korvausjärjestelmästä.

41 Seuraavaksi on todettava, että – toisin kuin yleispalveludirektiivin II luvun alaan kuuluvien yleispalvelujen osalta – kyseisen direktiivin 32 artiklassa ei säädetä pakollisten lisäpalvelujen korvausjärjestelmästä, vaan siinä säädetään näiden palvelujen osalta vain, ettei tiettyjä yrityksiä koskevasta rahoitusjärjestelmästä saada säätää. Näin ollen yleispalveludirektiivin 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua rahoitusjärjestelmää ei voida ulottaa koskemaan tällaisia palveluja (ks. tuomio 11.6.2015, Base Company ja Mobistar, C-1/14, EU:C:2015:378, 41 kohta).

42 Nyt käsiteltävässä asiassa, kuten tämän tuomion 17 kohdassa on muistutettu, Tanskan säännöstössä säädettiin, että valtion on katettava mahdollinen alijäämä, jos se liittyy pakollisten lisäpalvelujen tarjoamiseen, mutta että mainittu alijäämä oli kuitenkin vähennettävä mahdollisesta yrityksen yleispalvelua koskeviin velvollisuuksiin liittyvien muiden palvelujen tarjoamisesta syntyneestä ylijäämästä.

43 Yleispalveludirektiivin 32 artiklasta ilmenee kuitenkin, että pakollisen lisäpalvelun tarjoajaksi nimettyä yritystä ei voida saattaa vastaamaan kyseisen palvelun tarjoamiseen liittyvistä kustannuksista. Mainitussa säännöksessä nimittäin säädetään, ettei tiettyjä yrityksiä koskevaa korvausjärjestelmää voida käyttää.

44 On lisättävä, että kun kyse on korvausjärjestelmästä, yleispalveludirektiivissä säädetyistä yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten laskentatapaa ja kyseisten velvollisuuksien rahoitusta koskevista säännöistä seuraa, että yleispalvelun alaan kuuluvien toimintojen ja muuntyyppisiin palveluihin liittyvien toimintojen, joihin pakolliset lisäpalvelut kuuluvat, osalta edellytetään erillistä kirjanpitoa.

45 Yleispalveludirektiivin johdanto-osan 21 ja 25 perustelukappaleessa nimittäin todetaan, että yhtäältä kaikissa rahoitusjärjestelmissä olisi varmistettava, että yritykset osallistuvat ainoastaan yleispalveluvelvollisuuksien rahoittamiseen eivätkä muihin toimiin, jotka eivät suoraan liity yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen tarjontaan, ja toisaalta, että jäsenvaltiot eivät saa määrätä yrityksille maksusuorituksia sellaisista toimenpiteistä, jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin. Mainitun direktiivin johdanto-osan 4 ja 18 perustelukappaleessa todetaan lähinnä myös, että jäsenvaltioiden on varmistuttava siitä, että nimetyille yrityksille korvataan ”erityisesti” yleispalvelun tarjoamiseen liittyvät nettokustannukset.

46 Yleispalveludirektiivin 12 ja 13 artiklassa säädetään siten, että yleispalvelun tarjoajaksi nimetylle yritykselle mahdollisesti maksettavan korvauksen määrittämiseksi lasketaan ensimmäisessä vaiheessa yleispalveluvelvollisuudesta tarjoajaksi nimetylle yritykselle aiheutuneet nettokustannukset, ja kansalliset sääntelyviranomaiset voivat tämän jälkeen – jos ne toteavat, että yritykselle aiheutuu kohtuuton rasite – päättää ottaa käyttöön järjestelmän laskettujen nettokustannusten korvaamiseksi mainitulle yritykselle, edellyttäen, että se tapahtuu avoimesti ja julkisista varoista, ja/tai jakaa yleispalveluvelvollisuuksista aiheutuneet nettokustannukset sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoajien kesken (ks. tuomio 6.10.2015, TMobile Czech Republic ja Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, 33 kohta).

47 Tästä seuraa, että korvauksen kannalta on erotettava toisistaan yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannukset ja sellaisten pakollisten lisäpalvelujen nettokustannukset, joihin ei sovelleta kyseisen direktiivin II lukua.

48 Näin ollen yhtäältä yleispalveluun ja toisaalta pakollisiin lisäpalveluihin liittyvät yleispalveludirektiivissä säädetyt korvausjärjestelmät ovat riippumattomia toisistaan ja kustakin tällaisesta palvelusta aiheutuneista nettokustannuksista on pidettävä erikseen kirjaa siten, että voidaan taata, etteivät yleispalvelun yhteydessä saadut tulot tule huomioon otetuiksi pakollisen lisäpalvelun nettokustannuksia koskevassa laskelmassa eivätkä vaikuta viimeksi mainitun palvelun tarjoamisen perusteella maksettavan korvauksen myöntämiseen.

49 Lopuksi on korostettava, että erillisen kirjanpidon vaatimus sekä edistää yleispalveluvelvollisuuksien rahoitusprosessin avoimuutta yleispalveludirektiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleen mukaisesti että auttaa takaamaan sen, että yleispalvelun kustannukset katetaan kilpailun kannalta neutraalilla tavalla. Tällaisella vaatimuksella taataan myös – yleispalveludirektiivin johdanto-osan 18 perustelukappaleen mukaisesti –, että yleispalvelun ja pakollisten lisäpalvelujen rahoituksen yhteydessä noudatetaan valtiontukia koskevia unionin sääntöjä.

50 Pakollisen lisäpalvelun tarjoaminen on selvästi, aivan kuten yleispalvelu, SEUT 106 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu.

51 Jäsenvaltioiden yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tarjoamisesta myöntämien korvausten osalta on noudatettava unionin lainsäätäjän SEUT 107 ja SEUT 108 artiklassa vahvistamia sääntöjä.

52 Jotta tällaista korvausta ei tietyssä konkreettisessa tapauksessa luokiteltaisi valtiontueksi, tiettyjen edellytysten on siis täytyttävä (tuomio 24.7.2003, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, 88 kohta).

53 Ensinnäkin tällaisen korvauksen saajana olevan yrityksen tehtäväksi on tosiasiassa annettava julkisen palvelun velvollisuuksien täyttäminen, ja nämä velvollisuudet on määriteltävä selvästi. Toiseksi ne parametrit, joiden perusteella korvaus lasketaan, on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi, jotta vältettäisiin sellaisen taloudellisen edun sisältyminen korvaukseen, joka olisi omiaan suosimaan korvauksen saajana olevaa yritystä suhteessa sen kilpailijayrityksiin. Kolmanneksi korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun velvollisuuksien täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon kyseisestä toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvollisuuksien täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto. Neljänneksi kyseinen korvaus on määritettävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle ja asetettujen julkisen palvelun velvollisuuksien täyttämisen kannalta riittävillä resursseilla varustetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvollisuuksien täyttämisestä, kun otetaan huomioon toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvollisuuksien täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto (tuomio 24.7.2003, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, 89, 90, 92 ja 93 kohta sekä tuomio 10.6.2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, EU:C:2010:335, 37–40 kohta).

54 On huomattava myös, että kirjanpidon erillisyyttä koskevan velvollisuuden noudattamisen ansiosta voidaan välttyä siltä, että yrityksen yleispalveluvelvollisuuksien yhteydessä saamat tulot otettaisiin huomioon kaksi kertaa – yhtäältä yleispalveluvelvollisuudesta aiheutuvien nettokustannusten ja näin ollen niiden johdosta maksettavan korvauksen laskennassa ja toisaalta pakollisesta lisäpalvelusta aiheutuvien nettokustannusten ja näin ollen pakollisen lisäpalvelun tarjoamisen perusteella myönnettävän korvauksen laskennassa. Tällainen käytäntö merkitsisi nimittäin sitä, että pakollisen lisäpalvelun tarjoava yritys joutuu kantamaan kyseisen palvelun kustannukset, mikä on vastoin yleispalveludirektiivin 32 artiklan sanamuotoa.

55 Tästä seuraa, että sellainen pakollisten lisäpalvelujen korvausjärjestelmä, jossa otetaan huomioon kaikki nimetyn yrityksen yleispalveluvelvollisuuksien alaan kuuluvista muista palveluista saamat tulot, on yleispalveludirektiivin vastainen.

56 Kun kaikki edellä esitetty otetaan huomioon, ensimmäiseen, kuudenteen ja seitsemänteen kysymykseen on vastattava, että yleispalveludirektiivin säännöksiä ja etenkin sen 32 artiklaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään sellaisesta pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisen korvausjärjestelmästä, jonka mukaan yrityksellä ei ole oikeutta saada jäsenvaltiolta korvausta pakollisen lisäpalvelun tarjoamisen nettokustannuksista silloin, kun muista palveluista, jotka kuuluvat yrityksen yleispalveluvelvollisuuksiin, kyseiselle yritykselle kertyvä ylijäämä on suurempi kuin pakollisen lisäpalvelun tarjoamisesta sille aiheutunut alijäämä.

Toinen kysymys

57 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko yleispalveludirektiiviä tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan pakollisten lisäpalvelujen tarjoajaksi nimetyllä yrityksellä on oikeus saada korvausta jäsenvaltiolta kyseisten palvelujen tarjoamisen nettokustannuksista vain siinä tapauksessa, että mainitut kustannukset ovat kyseiselle yritykselle kohtuuton rasite.

58 Kuten tämän tuomion 46 kohdassa on muistutettu, jäsenvaltion maksamalle korvaukselle asetetusta kohtuutonta rasitetta koskevasta edellytyksestä säädetään yleispalveludirektiivin säännöksissä, jotka koskevat yleispalveluvelvollisuuksia.

59 Yleispalveludirektiivin 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan on nimittäin niin, että jos kansalliset sääntelyviranomaiset katsovat, että tämän direktiivin 3–10 artiklan mukainen yleispalvelun tarjoaminen voi muodostaa kohtuuttoman rasitteen yleispalvelun tarjoajiksi nimetyille yrityksille, niiden on laskettava sen tarjoamisen nettokustannukset.

60 Yleispalveludirektiivin säännöksiä, jotka koskevat yleispalveluvelvollisuuksien nettokustannusten laskentamenetelmää sekä kyseisten velvollisuuksien rahoitusta, ja erityisesti kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta pakollisten lisäpalvelujen tarjoamiseen.

61 Lisäksi – kuten tämän tuomion 43 kohdassa on todettu – yleispalveludirektiivin 32 artiklasta ilmenee, että pakollisen lisäpalvelun tarjoajaksi nimetyn yrityksen ei tarvitse vastata kyseisen palvelun tarjoamiseen liittyvistä kustannuksista.

62 Sellaisessa kansallisessa säännöstössä, jonka mukaan pakollisten lisäpalvelujen tarjoajaksi nimetyllä yrityksellä on oikeus saada jäsenvaltiolta korvaus kyseisten palvelujen tarjoamisen nettokustannuksista vain siinä tapauksessa, että mainitut kustannukset ovat kyseiselle yritykselle kohtuuton rasite, ei kuitenkaan suljeta pois sitä, että kyseisen yrityksen olisi itse vastattava mainittujen palvelujen kaikista kustannuksista tai osasta niitä.

63 Näin ollen se, että jäsenvaltio asettaa maksamansa korvauksen edellytykseksi sen, että pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisen nettokustannus on nimetylle yritykselle kohtuuton rasite, on yleispalveludirektiivin 32 artiklan vastaista.

64 Kuten komissio tuo esiin, jos lisäksi sallitaan se, että pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisesta maksettavan korvauksen osalta noudatetaan samoja vaatimuksia kuin yleispalveludirektiivin II luvussa mainitut vaatimukset, se merkitsisi sitä, että jäsenvaltioiden sallittaisiin yksipuolisesti laajentaa yleispalveluvelvollisuuksia koskevien sääntöjen soveltamisala koskemaan pakollisia lisäpalveluja, mikä olisi kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa asetetun sen tavoitteen vastaista, joka on määritellä tiettyä laatutasoa edustavat vähimmäispalvelut, jotka ovat kaikkien loppukäyttäjien saatavilla unionissa.

65 Kun kaikki edellä esitetty otetaan huomioon, toiseen kysymykseen on vastattava, että yleispalveludirektiiviä on tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan pakollisten lisäpalvelujen tarjoajaksi nimetyllä yrityksellä on oikeus saada korvausta jäsenvaltiolta kyseisten palvelujen tarjoamisen nettokustannuksista vain siinä tapauksessa, että mainitut kustannukset ovat kyseiselle yritykselle kohtuuton rasite.

Kolmas kysymys

66 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen annettu vastaus, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Neljäs kysymys

67 Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko yleispalveludirektiiviä tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan yleispalveluvelvollisuuksien täyttäjäksi nimetylle yritykselle aiheutuneet nettokustannukset saadaan kaikkien kyseisen palvelun tarjoamisesta saatujen tulojen ja kaikkien siitä aiheutuneiden kustannusten erotuksena, sellaiset tulot ja kustannukset mukaan lukien, jotka yritykselle olisi aiheutunut myös siinä tapauksessa, ettei se olisi ollut yleispalvelun tarjoaja.

68 Tältä osin on muistutettava siitä, että kansallisten sääntelyviranomaisten on määritettävä ja laskettava yleispalveluvelvollisuuden nettokustannus yleispalveludirektiivin 12 artiklan ja kyseisen direktiivin liitteessä IV olevan A osan mukaan.

69 Yleispalveludirektiivin 12 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a ja b alakohdan mukaan on niin, että kun kansalliset sääntelyviranomaiset laskevat yleispalveluvelvollisuudesta aiheutuvat nettokustannukset, ne ottavat huomioon yleispalvelun tarjoajaksi nimetyn yrityksen mahdollisesti saamat markkinaedut liitteessä IV olevan A osan mukaisesti tai käyttävät nimeämismenettelyn avulla mainitun direktiivin 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti määritettyjä yleispalvelun tarjoamisen nettokustannuksia. Viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään, että nimeämismenetelmillä on varmistettava yleispalvelun kustannustehokas tarjonta, ja niiden avulla voidaan määrittää yleispalveluvelvollisuuden nettokustannukset mainitun direktiivin 12 artiklan mukaisesti.

70 Yleispalveludirektiivin liitteessä IV olevan A osan toisen kohdan mukaan siinä säädetään, että yleispalveluvelvollisuuden nettokustannukset muodostuvat erotuksesta, joka syntyy, kun lasketaan nimetyn yrityksen toiminnan nettokustannukset yleispalveluvelvollisuuksien alaisena ja ilman yleispalveluvelvollisuuksia.

71 Kaikista edellä mainituista säännöksistä seuraa, että yleispalvelun tarjoamisen nettokustannukset muodostuvat erotuksesta, joka syntyy, kun lasketaan nimetyn yrityksen toiminnan nettokustannukset yleispalveluvelvollisuuksien alaisena ja ilman yleispalveluvelvollisuuksia. Näin ollen yleispalvelun tarjoamisen nettokustannus ei voi ilmetä mainitun palvelun tarjoamisesta saatavien kaikkien tulojen ja kaikkien kustannusten erotuksesta.

72 Kun kaikki edellä esitetty otetaan huomioon, neljänteen kysymykseen on vastattava, että yleispalveludirektiiviä on tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan yleispalveluvelvollisuuden täyttäjäksi nimetylle yritykselle aiheutuneet nettokustannukset saadaan kaikkien kyseisen palvelun tarjoamiseen liittyvien tulojen ja kaikkien siitä aiheutuneiden kustannusten välisenä erotuksena, mukaan lukien tulot ja kustannukset, jotka yritykselle olisivat aiheutuneet myös siinä tapauksessa, ettei se olisi ollut yleispalvelun tarjoaja.

Viides kysymys

73 Viidennellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko pääasian kaltaisissa olosuhteissa sillä, että yleispalveludirektiivin 32 artiklassa tarkoitetusta pakollisesta lisäpalvelusta vastaava yritys tarjoaa kyseistä palvelua Tanskan alueen lisäksi myös Grönlannin alueella, vaikutusta mainitun direktiivin säännösten tulkintaan.

74 Aluksi on huomautettava, että SEU 52 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että perussopimuksia sovelletaan jäsenvaltioihin, ja sen toisessa kohdassa, että perussopimusten alueellinen soveltamisala täsmennetään SEUT 355 artiklassa.

75 SEUT 355 artiklan 2 kohdan mukaan EUT-sopimuksen liitteessä II lueteltuihin merentakaisiin maihin ja alueisiin sovelletaan assosiaatiota koskevaa erityissääntelyä, joka on määritelty kyseisen perussopimuksen neljännessä osassa eli SEUT 198–SEUT 203 artiklassa ja jonka säännöt ja menettelyt vahvistetaan SEUT 203 artiklan mukaisesti Euroopan unionin neuvoston päätöksissä.

76 On todettava, että Grönlanti sisältyy mainittuun luetteloon ja näin ollen SEUT 204 artiklan mukaan siihen sovelletaan kyseistä SEUT 198–203 artiklassa määriteltyä erityissääntelyä, ellei perussopimusten liitteenä olevaan Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä annettuun pöytäkirjaan (N:o 34) sisältyvistä Grönlantia koskevista erityismääräyksistä muuta johdu.

77 Unionin tuomioistuin on jo todennut tältä osin, että unionin ja MMA:iden välisen assosiaatiota koskevan erityissääntelyn olemassaolosta seuraa, että EUT-sopimuksen yleisiä määräyksiä eli määräyksiä, jotka eivät sisälly kyseisen sopimuksen neljänteen osaan, ei sovelleta MMA:isiin ilman

nimenomaista viittausta (ks. vastaavasti tuomio 28.1.1999, van der Kooy, C-181/97, EU:C:1999:32, 36 ja 37 kohta sekä tuomio 5.6.2014, X ja TBG, C-24/12 ja C-27/12, EU:C:2014:1385, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

78 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on muistutettava siitä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä kysymyksistä ensimmäinen, toinen, kolmas ja neljäs kysymys koskevat yleispalveludirektiivin säännösten tulkintaa, ja kyseisen direktiivin oikeusperusta on SEUT 114 artikla.

79 SEU-sopimuksen neljännessä osassa ja merentakaisia maita koskevassa assosiaatiopäätöksessä, joka on tehty perussopimuksen kyseisen osan nojalla, ei kummassakaan viitata SEUT 114 artiklaan.

80 Näin ollen on todettava, että yleispalveludirektiivin säännöksiä ei sovelleta Grönlantiin.

81 Koska Tanska on nimennyt TDC:n vastaamaan meriturvallisuus- ja meripelastuspalveluista, sillä, että mainitun yrityksen vastuulle on annettu mainittujen palvelujen tarjoaminen sekä Tanskassa että Grönlannissa, ei siten ole vaikutusta yleispalveludirektiivin säännösten tulkintaan.

82 Kun kaikki edellä esitetty otetaan huomioon, viidenteen kysymykseen on vastattava, että pääasian kaltaisissa olosuhteissa sillä, että yleispalveludirektiivin 32 artiklassa tarkoitetusta pakollisesta lisäpalvelusta vastaava yritys tarjoaa kyseistä palvelua Tanskan alueen lisäksi myös Grönlannin alueella, ei ole vaikutusta mainitun direktiivin säännösten tulkintaan.

Kahdeksas kysymys

83 Kahdeksannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii lähinnä selvittämään, onko yleispalveludirektiivin 32 artiklaa tulkittava niin, että sillä on välitön oikeusvaikutus.

84 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että aina, kun direktiivin säännökset ovat sisältönsä osalta ehdottomia ja riittävän täsmällisiä, yksityiset voivat kansallisissa tuomioistuimissa vedota niihin jäsenvaltiota vastaan, jos jäsenvaltio ei ole saattanut direktiiviä osaksi kansallista oikeusjärjestystä määräajassa tai jos se on saattanut direktiivin osaksi kansallista oikeusjärjestystä virheellisesti (tuomio 24.1.2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 6.10.2015, T-Mobile Czech Republic ja Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

85 Tältä osin yleispalveludirektiivin 32 artiklassa kielletään jäsenvaltioita asettamasta pakollisten lisäpalvelujen tarjoamiseen liittyviä kaikkia kustannuksia tai osaa niistä sen alan yritysten kannettaviksi, joiden joukkoon nimetty yritys kuuluu.

86 Kyseisen säännöksen sanamuoto on riittävän täsmällinen ja ehdoton, jotta sillä voidaan katsoa tämän kiellon osalta olevan välitön oikeusvaikutus.

87 Näin ollen kahdeksanteen kysymykseen on vastattava, että yleispalveludirektiivin 32 artiklaa on tulkittava niin, että sillä on välitön oikeusvaikutus siltä osin kuin siinä kielletään jäsenvaltioita asettamasta pakollisten lisäpalvelujen tarjoamiseen liittyviä kaikkia kustannuksia tai osaa niistä sen yrityksen kannettaviksi, joka vastaa kyseisen palvelun tarjoamisesta.

Yhdeksäs kysymys

88 Yhdeksännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko vilpittömän yhteistyön periaatetta, vastaavuusperiaatetta ja tehokkuusperiaatetta tulkittava niin, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle, jossa yleispalvelusta vastaavalle toimijalle asetetaan kolmen kuukauden määräaika edellisen tilikauden alijäämää koskevien

korvausvaatimusten esittämiselle ja kyseinen määräaika alkaa kulua siitä, kun mainitulle toimijalle asetettu määräaika vuosikertomuksen toimittamiselle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle päättyy.

89 Tältä osin on todettava, että mainitunlainen määräaika on yksityiskohtainen menettelysääntö, joka koskee sellaisen vaatimuksen esittämistä, jonka tarkoituksena on, että asianomainen käyttää unionin oikeuteen perustuvaa oikeuttaan eli oikeutta korvaukseen yleispalvelun tarjoamisesta.

90 Koska unionin oikeudessa ei ole annettu Tanskassa sovellettavia sääntöjä yleispalvelun tarjoamisesta aiheutuvaa tilikauden alijäämää koskevan korvausvaatimuksen esittämiseen ja käsittelyyn liittyvistä menettelytavoista, tämän jäsenvaltion on säänneltävä näitä menettelytapoja nykyisin SEU 4 artiklan 3 kohdassa määrätyn vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti sisäisessä oikeusjärjestyksessään, kunhan yhtäältä mainitut menettelytavat eivät ole epäedullisempia kuin samankaltaisia jäsenvaltion sisäisiä tilanteita koskevat menettelytavat (vastaavuusperiaate) ja kunhan toisaalta ne eivät tee unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. vastaavasti tuomio 27.6.2013, Agrokonsulting, C-93/12, EU:C:2013:432, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 20.10.2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

91 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämää yhdeksättä kysymystä on siten tarkasteltava näiden kahden periaatteen pohjalta.

92 Vastaavuusperiaatteesta on muistettava, että tämän periaatteen noudattaminen edellyttää kansallisen säännön erotuksetonta soveltamista unionin oikeuteen perustuviin menettelyihin ja kansalliseen oikeuteen perustuviin menettelyihin (tuomio 20.10.2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

93 Jotta voidaan selvittää, onko vastaavuusperiaatetta noudatettu, kansallisen tuomioistuimen, joka tuntee suoraan menettelysäännöt, joilla on sisäisessä oikeudessa tarkoitus turvata yksityisillä oikeussubjekteilla unionin oikeuden perusteella olevat oikeudet, on arvioitava, ovatko kyseiset menettelysäännöt tämän periaatteen mukaisia (ks. vastaavasti tuomio 8.9.2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, 90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

94 Pääasiassa Tanskan hallituksen mukaan yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701 30 §:n 2 momentissa asetetaan yleinen määräaika kaikille yleispalvelun tarjoajille ja sitä sovelletaan siitä riippumatta, perustuvatko korvausvaatimukset Tanskan oikeuteen vai unionin oikeuteen. TDC sitä vastoin vetoaa lähinnä siihen, että mainittu määräaika on asetettu vain pakollisista lisäpalveluista syntynyttä alijäämää koskevien korvausvaatimusten esittämiselle.

95 Kun nämä erot otetaan huomioon, kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää, onko yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701 30 §:n 2 momentissa asetettu määräaika epäsuotuisampi kuin kansallisessa oikeudessa vastaavalle vaatimukselle säädetty määräaika.

96 Kuten tämän tuomion 90 kohdassa on tehokkuusperiaatteesta muistutettu, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen menettelysääntö ei saa tehdä unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa.

97 Tästä on huomautettava, että unionin tuomioistuin on jo katsonut, että kaikkia sellaisia tapauksia, joissa on kyse siitä, tekeekö kansallinen menettelysääntö unionin oikeuden soveltamisen mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi, on tarkasteltava siten, että huomioon otetaan tämän säännön merkitys koko menettelyssä, sen kulku sekä sen erityispiirteet eri kansallisissa elimissä. Tältä kannalta katsoen on tarvittaessa otettava huomioon puolustautumisoikeuksien suojaaminen, oikeusvarmuuden periaate sekä menettelyn moitteeton kulku (ks. vastaavasti tuomio 8.7.2010, Bulicke,

C-246/09, EU:C:2010:418, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 8.9.2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, 92 kohta ja tuomio 20.10.2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

98 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan preklusiivisten määräaikojen asettaminen täyttää lähtökohtaisesti tehokkuuden vaatimuksen, koska siinä sovelletaan oikeusvarmuuden perusperiaatetta, joka suojaa sekä asianomaista että kyseistä hallintoa. Tällaiset määräajat eivät nimittäin lähtökohtaisesti ole sellaisia, että niillä tehtäisiin unionin oikeusjärjestyksessä annettujen oikeuksien käyttäminen käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi. Jäsenvaltioiden asiana on kuitenkin määrittää niiden kansallisten säännöstöjen osalta, jotka kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan, määräajat, niin että huomioon otetaan muun muassa tehtävien päätösten merkitys asianomaiselle, menettelyjen monimutkaisuus ja sovellettava lainsäädäntö, niiden henkilöiden määrä, joita asia voi koskea, ja muut asiaan vaikuttavat julkiset tai yksityiset edut. Tällä varauksella jäsenvaltioilla on vapaus säätää lyhyemmistä tai pidemmistä määräajoista (ks. vastaavasti tuomio 15.4.2010, Barth, C-542/08, EU:C:2010:193, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 8.7.2010, Bulicke, C-246/09, EU:C:2010:418, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 20.10.2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

99 Tältä osin kansallinen säännöstö, jossa säädetään kolmen kuukauden määräajasta siitä lukien, kun mainitulle toimijalle vuosikertomuksen toimittamiseen toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle asetettu määräaika on päättynyt, edellisen tilikauden alijäämää koskevan korvausvaatimuksen esittämiselle, ei ensi arviolta vaikuta olevan tehokkuusperiaatteen vastainen.

100 TDC katsoo kuitenkin, että pääasiassa kyseessä oleva tilanne on rinnastettavissa asiassa, jossa on 25.7.1991 annettu tuomio Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333), kyseessä olleeseen tilanteeseen, koska Tanskan oikeus ja toimivaltaisten Tanskan viranomaisten siitä tekemä tulkinta eivät antaneet sille mitään mahdollisuutta saada korvausta meriturvallisuus- ja meripelastuspalvelujen alijäämästä. Se korostaa, että yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701, jossa säädetään kolmen kuukauden määräajasta korvausvaatimuksen esittämiselle, antamispäivänä kyseiset viranomaiset olivat tietoisia siitä, että yleispalveludirektiivi oli pantu Tanskan oikeudessa virheellisesti täytäntöön.

101 Tanskan hallitus puolestaan vetoaa siihen, ettei TDC:n ollut mahdotonta eikä suhteettoman vaikeaa esittää korvausvaatimusta ja tässä yhteydessä vedota siihen, että kyseinen vaatimus perustui suoraan yleispalveludirektiivin säännöksiin. Tanskan hallituksen mukaan mainitun seikan vahvistaa se, että TDC esitti vuotta 2010 koskevan korvausvaatimuksensa asetetussa määräajassa ja vetosi oikeuteensa saada korvausta kansallisissa tuomioistuimissa. Mainittu hallitus katsoo, että näin ollen pääasian olosuhteet eivät ole rinnastettavissa olosuhteisiin, joissa 25.7.1991 annettu tuomio Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333) on annettu.

102 Tältä osin on tosin todettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että ennen kuin direktiivin vastaisesti toimiva jäsenvaltio on asianmukaisesti saattanut direktiivin osaksi kansallista oikeusjärjestystään, sillä ei ole oikeutta vedota siihen, että kanne, jonka yksityinen on nostanut sitä vastaan turvatakseen tämän direktiivin säännösten mukaiset oikeutensa, on pantu vireille liian myöhään, koska kansallisen oikeuden mukainen kanteen nostamisen määräaika voi alkaa vasta tästä ajankohdasta (ks. tuomio 25.7.1991, Emmott, C-208/90, EU:C:1991:333, 23 kohta).

103 Edellä mainitun 25.7.1991 annetun tuomion Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333) jälkeisen unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin on kuitenkin hyväksynyt sen, että direktiivin vastaisesti toimiva jäsenvaltio voi vedota kanneoikeuden vanhentumiseen, vaikkei se vielä näitä toimia koskevien vaatimusten esittämishetkellä ollut pannut asianmukaisesti täytäntöön kyseessä olevaa direktiiviä, ja todennut, että 25.7.1991 annetussa tuomiossa Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333) tehty ratkaisu oli perusteltavissa juuri tuossa tuomiossa kyseessä olleen asian erityisillä olosuhteilla, koska pääasian kantaja menetti siinä määräajan laiminlyömisen vuoksi kokonaan

mahdollisuuden vedota direktiiviin perustuvaan oikeuteensa (ks. vastaavasti tuomio 19.5.2011, Iaia ym., C-452/09, EU:C:2011:323, 19 kohta ja tuomio 8.9.2011, Q-Beef ja Bosschaert, C-89/10 ja C-96/10, EU:C:2011:555, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

104 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tältä osin, että unionin oikeus estää kansallista viranomaista vetoamasta kohtuullisen vanhentumisajan umpeutumiseen vain, jos kansallisen viranomaisen toiminta yhdessä preklusiivisen määräajan kanssa johtaa siihen, että henkilöltä evätään täysin mahdollisuus vedota oikeuksiinsa kansallisissa tuomioistuimissa (tuomio 8.9.2011, Q-Beef ja Bosschaert, C-89/10 ja C-96/10, EU:C:2011:555, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

105 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle esitetyistä tiedoista ei ilmene, että siitä, ettei yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701 30 §:n 2 momentissa asetettua kolmen kuukauden määräaikaa ole noudatettu, olisi seurannut se, että TDC olisi menettänyt kaikki oikeutensa vedota meriturvallisuus- ja meripelastuspalvelujen tarjoamiseen liittyvien kustannusten korvaamista koskevaan oikeuteensa toimivaltaisissa Tanskan viranomaisissa, kansalliset tuomioistuimet mukaan lukien, minkä tarkastaminen on kuitenkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä.

106 Koska unionin tuomioistuimen tietoon ei ole tuotu erityisolosuhteita, kyseinen yleispalveluvelvollisuudesta annetun määräyksen nro 701 säännös ei vaikuta tekevän unionin oikeudessa annettujen oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa.

107 Kun edellä esitetty otetaan huomioon, yhdeksänteen kysymykseen on vastattava, että vilpittömän yhteistyön periaatetta, vastaavuusperiaatetta ja tehokkuusperiaatetta on tulkittava niin, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle, jossa yleispalvelusta vastaavalle toimijalle asetetaan kolmen kuukauden määräaika edellisen tilikauden alijäämää koskevien korvausvaatimusten esittämiselle ja kyseinen määräaika alkaa kulua siitä, kun mainitulle toimijalle asetettu määräaika vuosikertomuksen toimittamiselle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle päättyy, kunhan mainittu määräaika ei ole epäedullisempi kuin määräaika, josta kansallisessa oikeudessa säädetään vastaavan vaatimuksen osalta, ja kunhan se ei ole omiaan tekemään yleispalveludirektiivillä yrityksille annettujen oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa, minkä tarkastaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.

Oikeudenkäyntikulut

108 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/22/EY (yleispalveludirektiivi) säännöksiä ja etenkin sen 32 artiklaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään sellaisesta pakollisten lisäpalvelujen tarjoamisen korvausjärjestelmästä, jonka mukaan yrityksellä ei ole oikeutta saada jäsenvaltiolta korvausta pakollisen lisäpalvelun tarjoamisen nettokustannuksista silloin, kun muista palveluista, jotka kuuluvat yrityksen yleispalveluvelvollisuuksiin, kyseiselle yritykselle kertyvä ylijäämä on suurempi kuin pakollisen lisäpalvelun tarjoamisesta sille aiheutunut alijäämä.**

2) **Direktiiviä 2002/22 on tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan pakollisten lisäpalvelujen tarjoajaksi nimetyllä yrityksellä on oikeus saada korvausta jäsenvaltiolta kyseisten palvelujen tarjoamisen nettokustannuksista vain siinä tapauksessa, että mainitut kustannukset ovat kyseiselle yritykselle kohtuuton rasite.**

3) **Direktiiviä 2002/22 on tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan yleispalveluvelvollisuuden täyttäjäksi nimetylle yritykselle aiheutuneet nettokustannukset saadaan kaikkien kyseisen palvelun tarjoamiseen liittyvien tulojen ja kaikkien siitä aiheutuneiden kustannusten välisenä erotuksena, mukaan lukien tulot ja kustannukset, jotka yritykselle olisivat aiheutuneet myös siinä tapauksessa, ettei se olisi ollut yleispalvelun tarjoaja.**

4) **Pääasian kaltaisissa olosuhteissa sillä, että direktiivin 2002/22 32 artiklassa tarkoitetusta pakollisesta lisäpalvelusta vastaava yritys tarjoaa kyseistä palvelua Tanskan alueen lisäksi myös Grönlannin alueella, ei ole vaikutusta mainitun direktiivin säännösten tulkintaan.**

5) **Direktiivin 2002/22 32 artiklaa on tulkittava niin, että sillä on välitön oikeusvaikutus siltä osin kuin siinä kielletään jäsenvaltioita asettamasta pakollisten lisäpalvelujen tarjoamiseen liittyviä kaikkia kustannuksia tai osaa niistä sen yrityksen kannettaviksi, joka vastaa kyseisen palvelun tarjoamisesta.**

6) **Vilpittömän yhteistyön periaatetta, vastaavuusperiaatetta ja tehokkuusperiaatetta on tulkittava niin, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle, jossa yleispalvelusta vastaavalle toimijalle asetetaan kolmen kuukauden määräaika edellisen tilikauden alijäämää koskevien korvausvaatimusten esittämiselle ja kyseinen määräaika alkaa kulua siitä, kun mainitulle toimijalle asetettu määräaika vuosikertomuksen toimittamiselle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle päättyy, kunhan mainittu määräaika ei ole epäedullisempi kuin määräaika, josta kansallisessa oikeudessa säädetään vastaavan vaatimuksen osalta, ja kunhan se ei ole omiaan tekemään direktiivillä 2002/22 yrityksille annettujen oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa, minkä tarkastaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.**

Allekirjoitukset